

ENTREVISTA A JEREMY RIFKIN, president de la Foundation on Economic Trends

«Zapatero vol que Espanya lideri la revolució energètica»

AGUSTÍ SALA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 22.06.09

Divendres va dissertar a Hit Barcelona, fòrum d'innovació, sobre la seva idea de tercera revolució industrial. Jeremy Rifkin, autor de 17 llibres sobre les tendències dominants en un món globalitzat i assessor de presidents, com José Luis Rodríguez Zapatero, advoca per un nou model econòmic, que denomina capitalisme descentralitzat, més sostenible i marcat per la convergència de les tecnologies de les comunicacions i les energies renovables.

-¿La crisi suposa un fre o una oportunitat per al seu model?

-És un moment sense precedents. Es donen tres crisis que s'alimenten: l'econòmica, l'energètica i el canvi climàtic i l'agricultura. És una tempesta perfecta.

--¿I on ens porta?

-Ens hem adonat que estàvem vivint dels estalvis acumulats durant 50 anys. Estic d'acord amb els que diuen que som al 1931 i que l'any que ve serà com el 1932. No sé si ja som en una tercera revolució, però sí davant d'elements que ens hi condueixen.

-Imagino que caldrà canviar de mentalitat...

-Ens hem basat en la geopolítica de les nacions estat, que competeixen per l'energia i els recursos naturals, perquè no n'hi ha a tot arreu. Per això requereixen enormes inversions militars per protegir-los i capital per gestionar-los. Es tracta de models centralitzats que han creat models de negoci centralitzats. Hem d'anar cap a la política de la biosfera i pensar com una espècie que comparteix amb d'altres una mateixa biosfera.

-Però això deu ser difícil.

-Totes les grans revolucions econòmiques de la història van estar precedides per evolucions en la mentalitat i es van produir també amb la convergència de revolucions energètiques i en les comunicacions.

-¿En què es basa la tercera revolució industrial?

-Té quatre pilars: les energies renovables per generar electricitat; convertir els edificis, les llars i les oficines en generadors d'energia; buscar formes d'emmagatzemar-la –el sol no sempre brilla i el vent no sempre bufa– i la convergència entre les tecnologies de la informació descentralitzades i l'energia. Així es crea una xarxa amb milions d'edificis que generen una petita part de l'electricitat que s'intercanvia de punt a punt, com amb Youtube. Parlo de crear un capitalisme descentralitzat en què tothom participi. Això requereix canvis socials i de mentalitat. Els joves estan preparats per a la descentralització del coneixement a través d'internet.

-¿Quins són els plans del president Zapatero en aquesta matèria?

-Zapatero va fer de l'energia un eix del seu programa. Sóc un dels assessors d'aquest pla. Em va dir fa set anys que Espanya s'havia perdut la primera i la segona revolució industrial i que no es perdria la tercera.

Espanya és avui líder en energies renovables. El que ha de fer ara és refer la indústria de les infraestructures per a aquesta revolució –els edificis, les xarxes, els transports–. Així, Espanya, la vuitena potència econòmica, podrà liderar aquesta revolució. Alemanya també té el punt de mira en aquesta qüestió.

–¿Quin paper ha de tenir l'energia nuclear?

–La indústria nuclear es veu com a part de la solució, perquè no emet CO2. Avui hi ha 443 nuclears al món, que són molt velles i que només suposen el 5% de l'energia mundial. Perquè pogués tenir impacte la seva substitució haurien de ser el 20%. I per arribar a aquest percentatge caldria construir-ne tres cada mes durant 60 anys. No serà així pel seu cost. I un dels seus problemes més greus: la indústria nuclear, que copa el 80% de l'electricitat de França, necessita el 40% de tota l'aigua del país. Es fa servir per refredar els reactors i quan es retorna està calenta i afecta els rius, que ja estan afectats pel canvi climàtic. Defensar-la és una qüestió política, no econòmica.

–¿Per què bolca els seus esforços en Europa?

–El 1992 vaig veure que el somni europeu estava més avançat que l'americà i estava en sintonia amb els canvis econòmics necessaris: qualitat de vida, sostenibilitat, drets socials... És un somni feble i fràgil, però segur que la generació actual el potenciarà perquè és el que proporciona el marc necessari per a la revolució que farà canviar les consciències. Obama representa un somni americà amb parts del somni europeu.